

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО

Кафедра економіки підприємства

О.В. Роженко

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДПРИЄМСТВО І БІЗНЕС-КУЛЬТУРА

Кривий Ріг
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра підприємництва і торгівлі

О.В. Роженко

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДПРИЄМНИЦТВО І БІЗНЕС-КУЛЬТУРА

Затверджено на засіданні
кафедри підприємництва і торгівлі
Протокол № 13
від 24 лютого 2017 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол 5 від «27» лютого 2017 р.

Кривий Ріг
2017

УДК 334.722+005 (072)
Р 62

Рецензенти:

О.Є. Бавико, доктор економічних наук, доцент
О.О. Зиза, кандидат економічних наук, доцент

Роженко О.В.

Р 62 Підприємництво і бізнес-культура [Текст] : метод. вказ. до вивч. дисц. для студентів ступеня «бакалавр» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. підпр. і торгівлі. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 99 с.

Методичні вказівки покликані допомогти студентам спеціальностей 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» організувати вивчення дисципліни «Підприємництво і бізнес-культура» завдяки інформації щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських (практичних) занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт з метою поточного оцінювання знань, наданому переліку рекомендованої основної та допоміжної літератури й інформаційних ресурсів.

УДК 334.722+005 (072)

© Роженко О.В., 2017
© Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	15
Змістовий модуль 1. Організація підприємницької діяльності...	16
Змістовий модуль 2. Організаційно-управлінські функції підприємництва.....	32
Змістовий модуль 3. Культура у бізнесі та ділова етика.....	44
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	49
Змістовий модуль 1. Організація підприємницької діяльності....	50
Змістовий модуль 2. Організаційно-управлінські функції підприємництва.....	65
Змістовий модуль 3. Культура у бізнесі та ділова етика.....	82
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	97

ВСТУП

Дисципліна «Підприємництво і бізнес-культура» відноситься до дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів за спеціальностями 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Для вивчення дисципліни «Підприємництво і бізнес-культура» потрібні знання дисциплін циклу загальної і професійної підготовки, зокрема таких як: політекономія, вища математика, статистика, мікроекономіка, право, менеджмент тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни «Підприємництво і бізнес-культура» є формування знань з питань процедури створення підприємства, дослідження середовища і конкуренції та видів підприємницької діяльності, актуальні, з огляду на сучасну ситуацію, етичні проблеми бізнесу, формування бізнес-культури на підприємстві, засобів досягнення успіху та особистої кар'єри.

Об'єктом вивчення дисципліни «Підприємництво і бізнес-культура» є підприємницька структура, яке розглядається як мікроекономічна система, тобто відокремлена внаслідок суспільного поділу праці частина усіх процесів, здатних самостійно або ж у взаємодії з іншими аналогічними системами задовольняти ті чи інші потреби споживачів.

Предмет дисципліни: визначення теоретичних аспектів ведення підприємництва та формування бізнес-культури, застосування їх на практиці.

Основні завдання дисципліни:

- формування знань щодо теоретичних основ підприємництва;
- формування знань з питань ділової етики та ділового етикету;
- опанування знаннями процесу створення підприємства;
- оволодіння з логікою підприємницької діяльності;
- оволодіння структури та техніки ділового спілкування;
- формування вмінь створення нового підприємства;
- формування навичок приймати нестандартні рішення для ефективного розвитку підприємства.

Загалом на підставі глибокого вивчення теоретичного матеріалу з дисципліни та аналізу конкретних практичних ситуацій студенти повинні навчитися творчо обмірковувати зв'язок процесу здійснення підприємства та бізнес-культури з економічними процесами, їх результатами та ефективністю.

Метою підготовки методичних вказівок є допомога студентам в освоєнні програмного матеріалу цієї професійної дисципліни при виконанні усіх видів навчальних робіт.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1 Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / Вибіркова	Обов'язкова
Семестр	4
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	3
Лекції, годин	26
Практичні / семінарські, годин	39
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	85
Тижневих годин для денної форми навчання:	6
аудиторних	3
самостійної роботи студента	3
Вид контролю	екзамен

2. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	сам. робота
1	2	3	4	5	6
Модуль - 1					
Змістовий модуль 1: Організація підприємницької діяльності					
Тема 1. Підприємництво – як характерна риса економічного розвитку суспільства	15	2	4		9
Тема 2. Формування підприємницьких структур	15	2	4		9
Тема 3. Форми підприємницької діяльності	18	4	4		10
Теми 1-3. Модульний контроль 1 (МКР №1)	4		2		2
Разом за змістовим модулем 1	52		14		30
Змістовий модуль 2: Організаційно-управлінські функції підприємництва					
Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності	15	2	4		9
Тема 5. Ринок і конкуренція в системі підприємництва	14	2	4		8
Тема 6. Підприємницький ризик	14	2	4		8
Теми 4-6. Модульний контроль 2 (МКР №2)	4		2		2

1	2	3	4	5	6
Разом за змістовим модулем 2	47		14		27
Змістовий модуль 3: Культура у бізнесі та ділова етика					
Тема 7.Сутність і значення бізнес-культури	16	4	3		9
Тема 8. Корпоративна культура і актуальні проблеми сучасної практики	16	4	4		8
Тема 9.Загальні етичні принципи та характер ділового спілкування	15	4	2		9
Теми 7-9. Модульний контроль 3 (МКР №3)	4		2		2
Разом за змістовим модулем 3	51		11		28
Усього годин	150	26	39		85

3. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
1	2	3
1	Семінар запитань і відповідей Складові підприємницького успіху	2
2	Семінар запитань і відповідей. Вибір підприємницької ідеї. Побудова підприємницького профілю.	2
3	Семінар з виконанням практичних завдань Логіка підприємницької діяльності	2
4	Семінар з виконанням практичних завдань Класифікація підприємництва	2
5	Семінар з виконанням практичних завдань Процес створення власного бізнесу	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань Процес вибору форм підприємництва	2
7	Практичне заняття Модульна контрольна робота №1	2
8	Семінар з виконанням розрахункових завдань Податкова політика як один з основних інструментів державного регулювання підприємництва	2
9	Семінар запитань і відповідей Дозвільна система як один з основних інструментів державного регулювання підприємництва	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань Розробка установчих документів	2

1	2	3
11	Семінар – дискусія Вибір методів конкурентного суперництва для власного підприємства	2
12	Семінар з виконанням практичних завдань Визначення характеристик ринку та середовища господарювання власного бізнесу	2
13	Семінар – дискусія Вибір шляхів та методів зниження ризику для власного підприємства	2
14	Практичне заняття Модульна контрольна робота №2	2
15	Семінар запитань і відповідь Умови та фактори формування бізнес-культури	3
16	Семінар запитань і відповідь Типи і види корпоративної культури	2
17	Семінар – розгорнута бесіда Презентація створеної власної справи	2
18	Семінар – розгорнута бесіда Мій шлях до бізнес-культури	2
19	Практичне заняття Модульна контрольна робота №3	2

4. Індивідуальні завдання

1. Огляд навчальної, наукової і періодичної літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка розрахункових індивідуальних робіт за основними питаннями дисципліни.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

5. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
1	2	3	4
Модуль 1			
Змістовий модуль 1: Організація підприємницької діяльності			
Тема 1. Підприємництво – як характерна риса економічного розвитку суспільства	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [1-4; 6-9; 15; 18]. 2. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Тема 2. Формування підприємницьких структур	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [5; 11; 15; 18; 25; 27; 28]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до виконання індивідуальної роботи №1 «Тенденції розвитку підприємств в Україні за регіонами». 4. Підготовка до захисту індивідуальної роботи №1.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, захист результатів індивідуальної роботи №1
Тема 3. Форми підприємницької діяльності	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [18; 20-22]. 2. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Теми 1-3. Модульний контроль 1 (МКР №1)	2	1. Підготовка до МКР №1.	МКР №1
Змістовий модуль 2: Організаційно-управлінські функції підприємництва			
Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [6-9; 23; 24; 26]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до виконання індивідуальної роботи №2 «Вибір системи оподаткування для власного підприємства». 4. Підготовка до захисту індивідуальної роботи №2.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, захист результатів індивідуальної роботи №2

1	2	3	4
Тема 5. Ринок і конкуренція в системі підприємництва	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [6-9; 29,30]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до виконання індивідуальної роботи №3 «Розвиток конкуренції в сучасних умовах». 4. Підготовка до захисту індивідуальної роботи №3.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, захист результатів індивідуальної роботи №3
Тема 6. Підприємницький ризик	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [1-4; 6-9]. 2. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Теми 4-6. Модульний контроль 2 (МКР №2)	2	1. Підготовка до МКР №2.	МКР№2
Змістовий модуль 3: Культура у бізнесі та ділова етика			
Тема 7. Сутність і значення бізнес-культури	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [10; 13; 14; 17]. 2. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Тема 8. Корпоративна культура і актуальні проблеми сучасної практики	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [12; 15; 16]. 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді зі створення власного підприємства.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Тема 9. Загальні етичні принципи та характер ділового спілкування	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарсько-практичному занятті. Джерело [31-48]. 2. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Теми 7-9. Модульний контроль 3 (МКР №3)	2	1. Підготовка до МКР №3.	МКР№3

6 Результати навчання

1.	Знання теоретичних основ підприємництва, а саме: сутності і характерних рис підприємницької діяльності в ринковій економіці, функцій підприємництва
2.	Знання логіки підприємницької діяльності, процесу прийняття підприємницького рішення
3.	Знання ключових положень щодо підприємства як основної організаційної структури підприємницької діяльності
4.	Знання сутності і видів організаційно-правових і організаційно-економічних форм господарювання
5.	Розуміння процесу вибору форм підприємництва
6.	Уміння вибирати методи конкурентного суперництва для власного підприємства, розробляти стратегії поведінки на ринку
7.	Уміння використовувати принципи ділової етики у веденні бізнесу

7. Форми навчання

Лекції, семінарські (практичні) заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, виконання індивідуальних завдань).

8. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських (практичних) заняттях, усні презентації, контрольні модульні роботи, екзамен.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються протягом семестру в обсязі 100 балів.

Оцінювання протягом семестру

№ теми / семінарського (практичного) заняття	Вид роботи / бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	1	1			3
Тема 2	1	1	1	2		5
Тема 3	1	1	1			3
Теми 1-3					6	6
Разом змістовий модуль 1	3	3	3	2	6	17
Змістовий модуль 2						
Тема 4	1	1	1	1		4
Тема 5	1	1	1	2		5
Тема 6	1	1	1			3
Теми 4-6					6	6
Разом змістовий модуль 2	3	3	3	3	6	18
Змістовий модуль 3						
Тема 7	1	1	1			3
Тема 8	1	1	1			3
Тема 9	1	1	1			3
Теми 7-9					6	6
Разом змістовий модуль 3	3	3	3		6	15
Екзамен					50	50
Разом модуль 1	9	9	9	5	68	100

Шкала оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

10. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

ЧАСТИНА 2.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Підприємництво як характерна риса економічного розвитку суспільства

Тема заняття №1 Складові підприємницького успіху Семинар запитань і відповідей

План заняття:

1. *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:*

- 1 Розкрити сутність поняття підприємництво.
- 2 Назвати відмінність господарської діяльності від підприємництва.
- 3 Розвиток теорії підприємництва
- 4 Визначити поняття економічна активність.
- 5 Розкрити сутність свободи підприємницької діяльності.
- 6 Охарактеризувати принципи підприємницької діяльності.
- 7 Назвати суб'єктів підприємницької діяльності.
- 8 Визначити об'єкт підприємницької діяльності.
- 9 Розкрити функції підприємництва
- 10 Комерційна інформація як особливий товар.
- 11 Кому слід займатися підприємницькою діяльністю
- 3 Підприємець - головна фігура економічного процесу.
- 12 Особисті якості підприємця.
- 13 Права та обов'язки підприємців.

2. *Виконання творчо-практичних завдань.*

Завдання 1 Згадайте знайомих підприємців та назвіть їх особистісні і професійні якості, які є важливими складовими успішного бізнесу.

Завдання 2 Подумайте і спробуйте уявити, як зміниться життя, коли ви станете підприємцем (до 10 хв.) Записати перше, що спаде на думку.

1. Що позитивного я отримаю, коли стану підприємцем?
2. Що нового з'явиться у моєму житті?
3. Як підприємницька діяльність вплине на мій стиль життя?
4. Чи зміниться ставлення моїх знайомих до мене?
5. Як вплине моя підприємницька діяльність на самооцінку?
6. Які можливості відкриє для мене підприємницька діяльність?
7. Що я зможу собі дозволити, чого не дозволяв(ла) раніше?

Завдання 3:

1. Згадайте знайомих підприємців та назвіть їх особистісні і професійні якості, які є важливими складовими успішного бізнесу. Виберіть зі списку ті характеристики (таблиця 1.1), які їм найбільше відповідають.
2. Виберіть 7 якостей, які у вас виражені найбільше.
3. Оцініть за 10-бальною шкалою рівень притаманності цих рис.
4. Визначте, якими з них ви користуєтесь в житті і діяльності.

Таблиця 1.1 – Характеристики підприємця

<ul style="list-style-type: none"> ○ Життя «по-простому» ○ Проживання у великому місті ○ Гармонійні сімейні стосунки, родина ○ Безпека ○ Здоров'я ○ Надихати інших ○ Вірні друзі ○ Розваги ○ Внутрішня гармонія ○ Віра, релігія ○ Духовність, мораль ○ Служіння людству ○ Позитивні емоції ○ Відпочинок ○ Міжособистісні стосунки ○ Задоволеність життям ○ Патріотизм ○ Спогади ○ Свобода ○ Здоровий спосіб життя 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Комфорт ○ Суспільне визнання і повага ○ Пізнання та інтелект ○ Особистий розвиток, фізичне і духовне самовдосконалення ○ Творча діяльність ○ Упевненість в собі ○ Закон ○ Самореалізація, організація часу ○ Колективна форма праці ○ Індивідуальна форма праці ○ Змістовність праці ○ Різноманіття та зміни в роботі ○ Відчуття себе експертом ○ Ризик в роботі ○ Активне життя ○ Дослідження, експерименти ○ Конкуренція, змагання ○ Командна робота ○ Соціальна та особиста захищеність ○ Повага та визнання в колективі ○ Влада, вплив на оточуючих 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Матеріальне багатство ○ Добробут, гроші ○ Власне житло, будинок ○ Забезпечення споживчими товарами та послугами ○ Належний рівень заробітної плати, бонуси, матеріальне заохочення ○ Нагороди, відзнаки ○ Наявність особистого бізнесу ○ Накопичення грошей ○ Відпочинок на дорогих курортах ○ Статус, можливість посадового росту, планування кар'єри ○ Професійний досвід (професіоналізм) ○ Кар'єра, посада ○ Освіта, доступність освіти, навички, вміння
---	---	--

Завдання 4: визначення цілей. Жодним чином не обмежуючи себе, запишіть у стовпчик не менше 6 бажань, здійснити які ви поки ще не змогли через певні причини. Подумайте, про що ви мрієте, чого прагнете і чим хотіли б займатися у майбутньому.

Навпроти кожного бажання визначте позицію за ступенем важливості та значущості від 1 до 6 (якщо прагнень у вас не більше 6): 1 – найважливіше, 6 – найменш важливе.

1. _____	5. _____
2. _____	6. _____
3. _____	7. _____
4. _____	8. _____

Із наведеного переліку виберіть не більше 4 цілей, яких ви можете досягти упродовж року (12 міс.)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Підкресліть, будь ласка, 3 основних ваших мети (від 1 до 3), як ви оцінюєте ваші бажання і прагнення їх досягти. Інакше кажучи, те, що ви виділили вашою метою чи мрією...

Завдання 5: уважно прочитайте твердження, указані в переліку. Які відносяться саме до вас? Чи вони насправді є тими чинниками, які стоять на перешкоді вашому фінансовому добробуту? Які ще причини заважають вам досягти мети?

Ви НЕ займаєтесь улюбленою справою. Відповідно, ви не отримуєте задоволення і належної винагороди.

Неправильна постановка мети. Ваші цілі повинні бути конкретними, чіткими, мати термін досягнення, бути вимірними.

Брак відповідальності. Для досягнення мети, у тому числі фінансової, необхідно взяти на себе відповідальність за досягнення мети, не звинувачувати нікого у своїх невдачах, сфокусуватися на результатах.

Страх зміщує фокус уваги, заважає реалізуватися. Успішні люди також бояться, але при цьому діють!

Недостатня віра в себе, у свій успіх. Люди не вірять, що варті гарної ціни на ринку та можуть заробляти по-справжньому великі гроші.

Занижена самооцінка і комплекси. Більшість людей просто не вірять, що гідні мати хорошу роботу, фінансовий достаток!

Невідповідність цілей і цінностей. Коли у людини немає гармонії між цілями і цінностями, тобто розум хоче одного, а душа просить зовсім іншого – немає і результатів. Свідомість і підсвідомість не знаходяться в загальному енергетичному потоці, тим самим гальмують наближення цілей.

Масштаб особистості. Якщо по мірі зростання доходу людина не розвивається як особистість, до великих грошей вона може бути не готова і розтринькати їх за короткий час.

Неправильне психологічне ставлення до грошей. Неправильні установки щодо фінансів призводять до того, що на рівні підсвідомості ми уникаємо грошей.

Завдання б: оцініть запропоновані якості та риси в балах(1-5). У відповідній комірці поставте позначку (таблиця 1.2). (Список якостей можна доповнити).

Таблиця 1.2 – Оцінка власних підприємницьких якостей

Якості й риси	Бали				
	1	2	3	4	5
Прагнення досягнень, здорові амбіції					
Прагнення до постійного самовдосконалення					
Упевненість					
Рішучість					
Винахідливість, творчість					
Ерудованість, освіченість					
Комунікабельність, гнучкість у стосунках					
Цілеспрямованість					
Наполегливість					
Привітність, доброзичливість					
Домінантність, прагнення до лідерства					
Здатність до самоаналізу					
Самокритичність					
Самостійність					
Працелюбність					
Оптимізм, життєрадісність, почуття гумору					
Готовність до розумного ризику					
Стійкість до стресу					
Справедливість					
Повага до людей					
Вимогливість до себе та підлеглих					
Уміння					
Мислити стратегічно					
Аналізувати ситуацію					
Ухвалювати виважені рішення, зокрема ризиковані					
Керувати часом					
Створювати позитивний імідж					
Реалістично оцінювати переваги і недоліки підлеглих					
Заохочувати ініціативу підлеглих, зацікавлювати їх у якісному виконанні службових обов'язків					
Будувати стосунки на засадах співпраці					
Вести переговори					
Створювати сприятливий клімат у колективі					
Впроваджувати зміни, керувати ними і використовувати на користь організації					
Допишіть у вільних рядках якості, які є важливими у вашій діяльності, і не вказані в переліку					

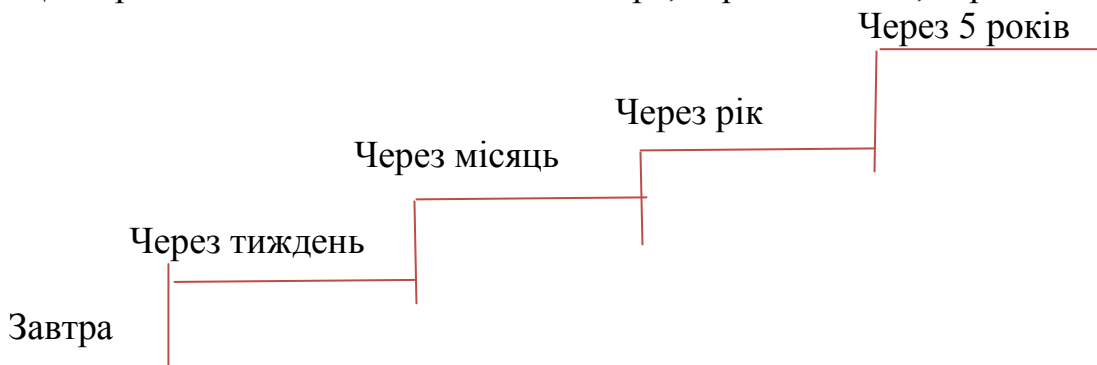
Результати оформити в таблицю 1.3.

Таблиця 1.3 – Розвиток власних підприємницьких якостей

Характеристики	Напрямок та ступінь вираження	Методи розвитку

Завдання 7: на сходинках встановлено проміжки часу «завтра», «через тиждень», «через місяць», «через рік», «через 5 років». Під кожною сходинкою вкажіть 2 конкретні дії (2 кроки) на цей період.

Що я зроблю для досягнення мети завтра, через тиждень, через місяць...?

Завдання 8: дайте щирі відповіді на наступні 10 запитань. При цьому виберіть тільки 1 відповідь, яка найбільш точно відображає реалії.

Текст опитувальника:

1. Чи є ви ініціативною особою?
  - Я завжди знаю, що і як робити. Для цього мені не потрібні радники.
  - Я працюю добре тільки тоді, коли мене хтось орієнтує і надихає.
  - Ініціативу виявляють тільки дурні. Без потреби я цього не роблю.
2. Як ви ставитеся до інших?
  - Я люблю людей і можу знайти спільну мову майже з кожним.
  - Я маю достатньо друзів і мені більше ніхто не потрібен.
  - Більшість людей мене дратує.
3. Чи здатні ви взяти відповідальність на себе?
  - Мені подобається особисто контролювати перебіг справ.
  - Я беру відповідальність тільки тоді, коли в цьому є крайня необхідність.
    - Працьовиті роботяги-ентузіасти знаходяться завжди. Я нічого не маю проти того, щоб вони керували і несли відповідальність.
4. Чи здатні ви до лідерства?

- Коли я розпочинаю якусь справу, мені неважко залучити до цього інших людей.
- Я вмію розпоряджатися, якщо мені розкажуть, що і як потрібно робити.
- Як правило, долучаюся до роботи тільки тоді, коли мене просять.
- 5. Чи гарний ви організатор?
  - Перед початком роботи я складаю план дій і належу до тих, хто завжди керується інтересами групи.
  - Я добре працюю доки все йде на лад. Ускладнення виводять мене з гри.
  - Проблеми, що виникають під час роботи, я сприймаю як неминуче і непереможне зло
- 6. Наскільки ви гарний працівник?
  - Я працюю стільки, скільки потрібно для успішного завершення справи.
  - Певний час я працюю сумлінно і старанно, та коли робота набридне, я можу легко залишити її іншим.
  - Я переконаний, що важка праця не завжди приносить свої плоди.
- 7. Чи здатні ви приймати рішення?
  - Для мене це легко навіть у стресі. Як правило, мої рішення є вдалими.
  - Я можу приймати рішення тільки тоді, коли у мене достатньо часу, інакше у мене завжди виникають сумніви щодо їх правильності.
  - Мені взагалі не подобається приймати будь-які рішення.
- 8. Чи довіряють інші люди вашим словам?
  - Авжеж. Я ніколи не кажу того, в чому не впевнений на 100%.
  - Я тримаю марку, але іноді кажу те, що перше спаде на думку.
  - Я не звертаю на це уваги, оскільки відрізнити де правда, а де брехня, - важко.
- 9. Наскільки ви цілеспрямовані?
  - Якщо я берусь за щось, то доводжу все до кінця і не дозволяю нікому і нічому мене зупинити.
  - Як правило, я доводжу справу до кінця, якщо все гаразд.
  - Якщо робота не йде належним чином, я від нею відмовляюся.
- 10. Чи міцне у вас здоров'я?
  - Я маю дуже міцне здоров'я.
  - У мене достатньо енергії для всіх моїх справ.
  - Я виснажуюся значно швидше за моїх колег.

Обробка й інтерпретація результатів.

Скільки балів ви обрали:

- Першу відповідь _____
- Другу відповідь _____
- Третю відповідь _____

Якщо ви обрали 8 і більше відповідей за №1, то маєте всі задатки для того, щоб стати підприємцем.

Якщо таких відповідей менше, то в процесі роботи у вас виникатиме чимало проблем. Залучіть до справи досвідчених партнерів, які зможуть компенсувати ваші недоліки.

Якщо 5 і більше разів зупинилися на відповідях №3, то краще взагалі не братися за справи. Не ускладнюйте життя не собі, не потенційним партнерам.

**Тема заняття №2. Вибір підприємницької ідеї. Побудова підприємницького профілю
Семінар запитань і відповідей**

1. *Індивідуальне тестування.*
2. *Виконання творчо-практичних завдань.*

Завдання 1 Генерування ідей різними методами

1 Метод перших асоціацій

Запишіть перші п'ять способів заробляння грошей, які спадають на думку

2 Навики і ресурси

Необхідно дати відповідь на 3 запитання:

Що я вмію? (вміння виробляти щось власними руками, вміння користуватись чимось, практичні навички),

Що я знаю? (знання які можна передати),

Що я маю? (ресурси: матеріальні, технічні, фінансові, людські, інтелектуальні тощо)

3 Метод випадкових слів (побудова асоціативного ланцюга: подумайте який бізнес можна розвивати отримавши сигнал ззовні)

4 Метод чужої логіки (як ідеї бізнесу спали б на думку іншим людям)

5 Побачити нове в старому (ідея комерційного застосування звичних речей)

6 Побачити старе в новому (ідея комерційного застосування не зовсім звичних речей)

7 Яким чином можна заробляти у різний час?

Влітку

Взимку

Восени

Навесні

8 Як можна заробляти у різних місцях

На морі

В пустелі

В Парижі

В Чернівцях

9 Які товари (послуги) Ви могли б запропонувати

Студентам

Депутатам

Своїй бабусі

Пасажира потягу

Сусіду

10 Згадайте те що знаєте, поцікавтесь як започаткував бізнес ваш сусід, погляньте навколо себе

Завдання 2 Побудувати власний підприємницький профіль (рисунок 2.1)

Власний підприємницький профіль має складатися з трьох напрямків: виробництво, торгівля, послуги. Один з них - є основним та чітко формулює власну підприємницьку ідею, інші - додаткові, виступають доповненням чи продовженням основного напрямку.

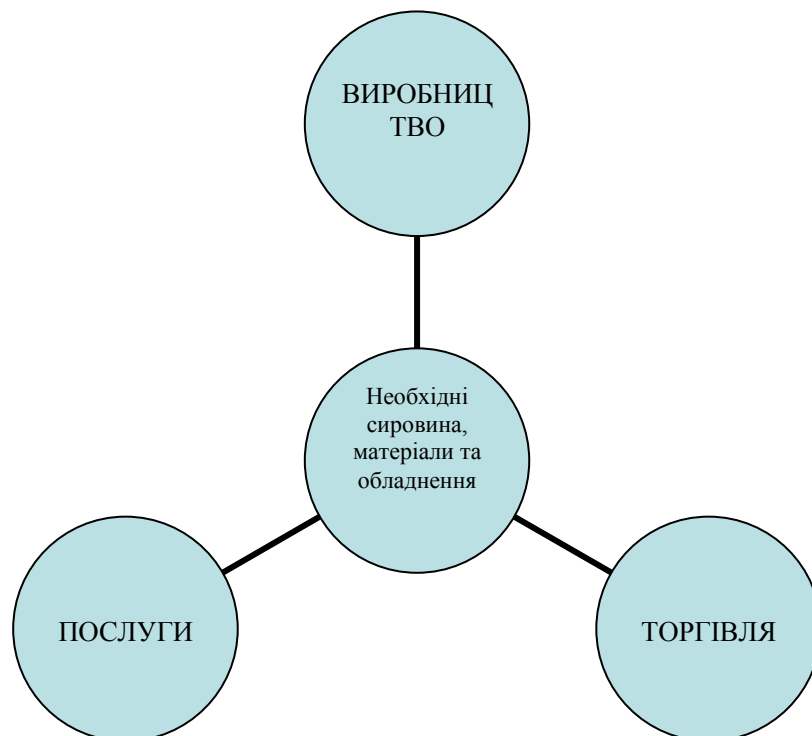

Рисунок 2.1 - Власний підприємницький профіль

Завдання 3 Заслуховування міні-доповідей щодо власного бізнесу в форматі «Круглий стіл». Дайте відповіді на запитання:

- 1 Мої якості як підприємця: які у мене є, над якими я працюю
- 2 Мої план на найближчі 5 років
- 3 Мій підприємницький профіль: основний напрямок підприємницької діяльності, два неосновних напрямків підприємницької діяльності.

Тема 2. Формування підприємницьких структур

Тема заняття №3 Логіка підприємницької діяльності Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

:

1. Назвати класифікаційні види підприємницьких структур за різними ознаками.
2. За якими критеріями розподіляються підприємства за розміром
3. Яка доля іноземного капіталу в капіталі іноземного підприємства?
4. Визначити сутність поняття «підприємство»
5. Перелічити ознаки підприємства як юридичної особи.
6. Охарактеризувати підприємство як суб'єкта й об'єкта ринкових відносин.
7. Назвати обмеження, які визначають межі діяльності підприємства
8. Перелічити установчі документи підприємства
9. Які питання відносяться до компетенції засновників (власників)
- 10 Зовнішнє та внутрішнє середовище господарювання підприємств, їх класифікація
- 11 Засоби виробництва як форма використання обраної технології.
- 12 Підприємницький тип мислення та поведінки.
- 13 Класифікація видів економічної діяльності.
- 14 Основи франчайзингового бізнесу.
- 15 Підприємницький капітал способи його формування

2. Виконання теоретичних завдань:

1. Скласти схему, що відображає класифікацію підприємств за розміром, згідно ГКУ.
2. Скласти схему, що характеризує види підприємств за приналежністю капіталу, згідно ГКУ.

3. Виконання практичних завдань.

Завдання 1. Визначити найбільш вигідну ціну за 1м кабелю та

максимальний прибуток за день, використовуючи дані таблиці 3.1. Максимально можливий обсяг реалізації кабелю 1200 м. Собівартість одного м кабелю складає 450 грн.

Таблиця 3.1 – Розв’язання завдання

Ціна 1 м кабелю, грн.	Кількість реалізованого кабелю за день, м	Доход, грн.	Витрати, грн.	Прибуток, грн.
557	1200			
623	1147			
715	1035			
836	926			
877	874			
909	826			
920	719			

Завдання 2. Визначити найбільш вигідний варіант вкладання капіталу підприємцем. При створенні власного бізнесу підприємець має два варіанти вкладання капіталу:

1 варіант – розмір капіталу, що необхідно вкласти – 500 тис.грн., а очікуваний прибуток від цього варіанту – 125 тис.грн.;

2 варіант - розмір капіталу, що необхідно вкласти – 720 тис.грн., а очікуваний прибуток від цього варіанту – 317 тис.грн.

Тема заняття №4 Класифікація підприємництва Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

- 1 *Індивідуальне тестування.*
- 2 *Виконання практичних завдань.*

Завдання 1. На підставі наведених даних визначте можливість віднесення підприємства до категорії «мале підприємство». За минулий рік обсяг реалізації продукції становить 780 тис. грн; собівартість реалізованої продукції — 546 тис. грн; загальний прибуток — 102 тис. грн; вартість основних засобів — 250 тис. грн; випуск продукції на одного працюючого — 15 600 грн.

Завдання 2. На підставі наведених даних визначте можливість віднесення підприємства до категорії «мале підприємство». За минулий рік вартість основних засобів становить — 320 тис. грн; вартість оборотних активів — 130 тис. грн; залишок грошових коштів на поточному рахунку — 12 тис. грн; дебіторська заборгованість — 45 тис. грн; кредиторська заборгованість — 60 тис. грн, середньооблікова кількість працюючих —

45 чол. Реалізовано продукції — 28200 виробів, ціна одного виробу — 500 грн.

3 Виконання аудиторно-домашньої індивідуальної роботи №1 «Тенденції розвитку підприємств в Україні за регіонами».

Мета: вивчення тенденцій розвитку підприємств в Україні в розрізі регіонів.

Зміст роботи:

1. Збір статистичної інформації щодо діяльності підприємств в окремій області України за категоріями: вид економічної діяльності, розміри, кількість працюючих за 20__ – 20__ роки.

2. Виділення за кожною категорією три позиції з найбільшою питомою вагою та з найменшою.

3. Визначення абсолютних та відносних відхилень за виділеними на 2 етапі позицій.

4. Узагальнення та аналіз отриманих результатів.

В аудиторії проводяться аналітичні дослідження тенденцій розвитку підприємств (етап 3), а також до оформлюється звіт з індивідуальної роботи №1 загалом (етап 4) і здійснюється його захист.

Тема 3. Форми підприємницької діяльності

Тема заняття №5 Процес створення власного бізнесу Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1 *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення.:*

1. На які питання необхідно звернути увагу при виборі організаційної форми функціонування підприємництва?
2. Які існують організаційно-правові форми підприємництва в Україні?
3. Охарактеризувати державні та муніципальні унітарні підприємства.
4. Охарактеризувати виробничий кооператив, як організаційно-правову форму підприємництва.
5. Охарактеризувати ТОВ, як організаційно-правову форму підприємництва
6. Охарактеризувати АТ, як організаційно-правову форму підприємництва
7. Охарактеризувати ПТ, як організаційно-правову форму підприємництва
8. Охарактеризувати ТДВ, як організаційно-правову форму підприємництва
9. Охарактеризувати асоціацію, як організаційно-правову форму об'єднань підприємництва
10. Охарактеризувати концерн, як організаційно-правову форму об'єднань підприємництва

11. Охарактеризувати корпорацію, як організаційно-правову форму об'єднань підприємництва
12. Охарактеризувати консорціум, як організаційно-правову форму об'єднань підприємництва.
13. Шляхи формування початкового капіталу.

2. Виконання практичних завдань:

Завдання1. У таблицю 5.1 впишіть ваші вміння, інтереси та цінності. Не соромтеся та не обмежуйте список лише тим, що вважаєте «пов'язаним із бізнесом».

Таблиця 5.1 - Вміння, інтереси та цінності щодо роз початку власного бізнесу

Навички та здібності	Інтереси	Цінності

До навичок та здібностей належить вміння бути організованим, писати тексти або ораторські здібності, комп'ютерні навички, комунікабельність, віра в себе, наполегливість у роботі, рішучість — все, що стосується ваших характерних рис та поведінки. Наведіть свої якості так, ніби аналізуєте когось іншого.

До інтересів належать хобі та діяльність під час відпочинку, а також галузь, в якій вам хотілося б працювати.

Цінності - це речі, які є для вас важливими (бажання працювати недалеко від дому, неповний робочий день, багато або мало подорожувати, творча робота, має значення тільки сума прибутку, екологічна направленість тощо).

Завдання2. Заповнивши таблицю 5.1 визначити коло «Ділові можливості».

Робити це слід з урахуванням ваших навичок та здібностей, інтересів та цінностей. Наприклад, якщо один з інтересів полягає у приготуванні їжі і ви вмієте зробити так, щоб люди почувалися невимушено, то варто розглянути можливість відкриття ресторану. Якщо вам цікаво займатись оформленням помешкань, гарно малюєте та охоче працюєте з людьми, то, можливо, є сенс зайнятись наданням послуг з дизайну інтер'єру. Звичайно, не зайвим буде дізнатися думку рідних, друзів, знайомих, та пам'ятайте - остаточний вибір тільки за вами. Сформувавши рисунок 5.1.

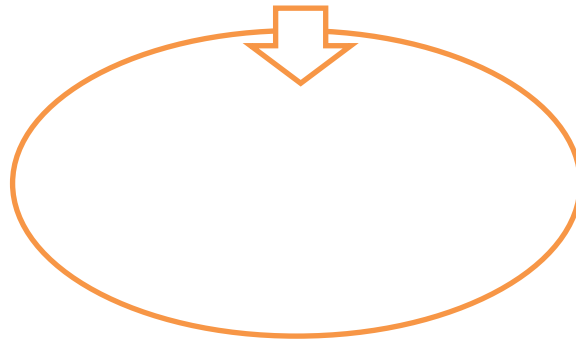

Рисунок 5.1 - Ділові можливості

Завдання 3. Проаналізувати всі чинники для прийняття рішення, для чого заповніть таблицю 5.2. Зробити висновок.

Таблиця 5.2 - Чинники для прийняття рішення щодо власного бізнесу

	Так	Ні	Не знаю
Економічні чинники			
Чи дасть цей бізнес прибуток?			
Чи можу я отримати позику?			
Чи стабільний цей ринок?			
Соціальні та особисті чинники			
Наш товар/послуга справді необхідний суспільству ?			
Чи приймаю я свої власні рішення?			
Чи маю я достатньо часу, щоб присвятити його цьому бізнесу?			
Чи підтримує цю ідею моя сім'я?			

Завдання 3. Обравши галузь, в якій хочете розпочати підприємницьку діяльність, розмістіть на сітці позиції п'ятьох своїх конкурентів. Знайдіть найбільш незаповнений простір, де і спробуйте визначити позицію вашого бізнесу (таблиця 5.3).

Таблиця 5.3 - Решітка ідей власного бізнесу

Грошові затрати	Мотивації купівлі	
	Раціональні	Емоційні
Високі грошові затрати		
Низькі грошові затрати		

Решітка ідей дає можливість:

- ідентифікувати вільні ніші на ринку;
- передбачити потреби в нових продуктах та послугах;
- продумати рекламну стратегію;
- дистанціюватися від конкурентів, яких ви бажаєте обігнати з підкресленням базових відмінностей між вами; позиціонуватися та визначити сприйняття вашої продукції споживачами.

Завдання 4. Охарактеризувати відкриття бізнесу в обраній сфері, заповнивши таблицю 5.4

Таблиця 5.4 – Характеристика відкриття бізнесу в обраній сфері

Які особливості бізнесу? (Основні переваги проекту)	
Назва бізнесу	
Цілі та завдання	
Який продукт/ послугу пропонуємо?	
Хто буде основним споживачем продукції? Як збувати	
Основні етапи реалізації бізнес-ідеї:	1. 2. 3. 4.
Які основні статті витрат?	
Які початкові інвестиції потрібні?	

Завдання 5 Визначити коди, заповнити таблицю 5.5:

- видів економічної діяльності, якими заплановано займатися, згідно КВЕД, <http://www.kved.com.ua/>;
- код території – КОАТУУ, згідно <http://dovidnyk.in.ua/directories>;
- код організаційно-правової форми господарювання - КОПФГ, згідно <http://dovidnyk.in.ua/directories/kopfg>.

Таблиця 5.5 – Коди господарської діяльності власного бізнесу

Коди діяльності	КВЕД	КОАТУУ	КОПФГ
1 Основний напрямок діяльності	Галузь – <u>шифр, назва</u> КВЕД – <u>шифр, назва</u>		
2 Додатковий напрямок діяльності	Галузь – <u>шифр, назва</u> КВЕД – <u>шифр, назва</u>		
3 Додатковий напрямок діяльності	Галузь – <u>шифр, назва</u> КВЕД – <u>шифр, назва</u>		

**Практичне заняття №6 Процес вибору форм підприємництва
Семинар з виконанням практичних завдань**

1 Індивідуальне тестування.

2 Виконання практичних завдань:

Завдання 1. Побудувати організаційну структуру вашого майбутнього бізнесу.

Завдання 2. Скласти порівняльну характеристику організаційно-правових форм підприємництва згідно ГКУ, заповнивши таблицю 6.1.

Таблиця 6.1 - Характеристика основних організаційно-правових форм господарювання

Організаційно - правова форма	ФОП	Приватне підприємство	Акціонерне товариство	ТОВ	Кооператив
Засновники (власники)					
Кількість засновників					
Мінімальний розмір статутного капіталу					
Джерела капіталу					
Розподіл прибутку					
Органи управління					
Відповідальність засновника					

Завдання 3 Визначити організаційно-правову форму власного підприємства, заповнити таблицю 6.2.

Таблиця 6.2 – Характеристика організаційно-правової форми власного підприємства

Організаційно - правова Форма власного підприємства	
Засновники (власники)	
Кількість засновників	
Розмір статутного капіталу	
Джерела капіталу	
Розподіл прибутку	
Органи управління	
Відповідальність засновника	

Змістовий модуль II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ФУНКЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА.

Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності

Тема заняття №8 Податкова політика як один з основних інструментів державного регулювання підприємництва Семінар з виконанням розрахункових завдань

План заняття:

1 Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Визначити сутність механізму державного регулювання підприємництва
2. Охарактеризувати прямі і непрямі механізми державного регулювання
3. Охарактеризувати нормативний механізм державного регулювання
4. Охарактеризувати фінансовий механізм державного регулювання
5. Охарактеризувати адміністративний механізм державного регулювання
- 6 Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності
- 7 Діяльність держави в період становлення вільного підприємництва
- 8 Партнер як суб'єкт підприємницького процесу.
- 9 Роль споживача в процесі підприємницької активності.
- 10 Найманий робітник як учасник підприємницького процесу.
- 11 Держава як суб'єкт підприємницької діяльності.
- 12 Законодавчо-правове забезпечення і регулювання підприємницької діяльності

2. Виконання практичних завдань:

Завдання 1 Визначити ставки відповідник податків, згідно ПКУ, заповнити таблиці 8.1; 8.2; 8.3.

Таблиця 8.1 - Державні податки встановлюються та стягуються державними органами управління і надходять до держбюджету

Назва податку	Ставка
Податок на прибуток підприємств	
Податок на доходи фізичних осіб	
Податок на додану вартість	
Акцизний податок	
Екологічний податок	

Продовження таблиці 8.1

Рентна плата. Складається з:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин ▪ Рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин ▪ Рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України ▪ Рентної плати за спеціальне використання води ▪ Рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів ▪ Рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України 	

Таблиця 8.2 - Місцеві податки та збори встановлюються та стягуються місцевими органами управління і надходять, відповідно, до місцевих бюджетів

Назва податку	Ставка
Єдиний податок	
Податок на майно. Складається з:	
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	
Транспортний податок	
Плата за землю	
Збір за місця для паркування транспортних засобів	
Туристичний збір	

* ПМ - прожитковий мінімум

**МЗП - мінімальна зарплата встановлена на 1 січня звітного року

Таблиця 8.3 - Умови переходу на ЄП і перебування на ньому

УМОВИ ПЕРЕХОДУ НА ЄДИНИЙ ПОДАТОК І ПЕРЕБУВАННЯ НА НЬОМУ				
Характеристика	1 група	2 група	3 група	4 група
Хто може скористатися				
Граничний обсяг доходу протягом календарного року, грн.				
Максимальне число найманих працівників				
СТАВКИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ				
	1 група	2 група	3 група	4 група
РОЗМІР ПІДВИЩЕНОЇ СТАВКИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ				

Завдання 2. Визначити скільки податків підприємство сплачуватиме на загальній та спрощеній системі оподаткування, результати розрахунків занести в таблицю 8.4, зробити висновки. Підприємство займається роздрібною торгівлею з орендованому приміщенні.

Обсяг доходу від діяльності (виручка) - 1 480 000,00 грн./рік.

Собівартість проданого товару становить 554 500,00 грн./рік.

Має чотирьох найманих працівників.

Витрати в рік становлять:

- оренда приміщення -120 000,00 грн./рік;
- фонд оплати праці персоналу -144 000,00грн./рік;
- витрати на загальнообов'язкове державне страхування (податки по зарплаті) становлять 22% від фонду оплати праці;
- комунальні послуги, що сплачує підприємство становлять 60 000,00 грн./рік;
- інші витрати - 20 000,00 грн/рік.

Таблиця 8.4 – Розрахунок суми податків, що підприємство сплачуватиме на загальній та спрощеній системі оподаткування

	Загальна система оподаткування Юр.особа		Спрощена система оподаткування Юр.особа - _____ група
1 Податок з прибутку		1 Єдиний податок : А)	
2 ПДВ		Єдиний податок : Б)	
		2 ЄСВ:	
Сумма податків		Сумма податків: А) Б)	

3 Виконання аудиторно-домашньої індивідуальної роботи №2 «Вибір системи оподаткування для власного підприємства».

Мета: вивчення теоретичних основ податкової системи України.

Зміст роботи:

1. Формування вихідних даних для розрахунків щодо розміру доходів і витрат власного підприємства.
2. Здійснення розрахунків сум окремих податків, що підлягають сплаті в бюджет, за загальною та спрощеною системами оподаткування.
3. Визначення загальних сум податків, що підлягають сплаті в бюджет, за загальною та спрощеною системами оподаткування.

4. Узагальнення та аналіз отриманих результатів.

В аудиторії проводяться визначення загальних сум податків, що підлягають сплаті в бюджет, за загальною та спрощеною системами оподаткування (етап 3), а також до оформлюється звіт з індивідуальної роботи №2 загалом (етап 4) і здійснюється його захист.

Тема заняття №9 Дозвільна система як один з основних інструментів державного регулювання підприємництва Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1 Індивідуальне тестування

Завдання 1. Згідно законодавства у сфері дозвільної системи та ліцензування:

■ Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 р.

■ Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» (надалі Закон України від 19.05.2011 № 3392-УІ).

■ Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 р.

Визначити:

- Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності

- Строк видачі документів дозвільного характеру

- Підстави для відмови у видачі документа дозвільного характеру

- Підстави для анулювання документа дозвільного характеру

- Підстави для переоформлення документа дозвільного характеру

- Перелік видів господарської діяльності, що підлягають

ліцензуванню.

Завдання 2 Охарактеризувати суттєві відмінності між ліцензією та патентом.

Завдання 3 Визначити: чи підлягає ліцензуванню започаткована власна справа, які необхідні дозвільні документи.

Тема 5. Ринок і конкуренція в системі підприємництва

Тема заняття №10 Розробка установчих документів Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1 *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:*

1. Розкрити сутність ринку як сфери бізнесу
2. Охарактеризувати ознаки ринку
3. Розкрити сутність і принципи комерційного розрахунку
4. Охарактеризувати форми комерційного розрахунку
5. Охарактеризувати види конкуренції
6. Охарактеризувати методи конкурентного суперництва
7. Охарактеризувати моделі конкурентної поведінки
- 8 Інструменти дослідження конкурентного середовища.
- 9 Підприємницька таємниця
- 10 Охарактеризувати перелік, зміст та значення установчих документів підприємницької діяльності

2. Виконання практичних завдань:

Завдання1. Визначити, які юридичні документи, необхідні для початку ведення господарської діяльності, згідно Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», заповнивши таблицю 10.1.

Таблиця 10.1 – Перелік юридичних документів, необхідних для початку ведення господарської діяльності

Для ФОП	Для Ю/О
Виписка з ЄДРЮОФОП	

Після проведення державної реєстрації заявнику надається виписка з ЄДРЮОФОП, що містить інформацію від податкових органів, органів статистики та фондів обов'язкового соціального страхування і цього документу є достатньо для початку ведення господарської діяльності: відкриття рахунків в банках, виготовлення печатки, отримання у випадку необхідності дозволів, ліцензій, найму працівників та укладання договорів.

Завдання 2 Заповнити Форму 1 – «ЗАЯВА про державну реєстрацію створення юридичної особи», згідно http://ddr.minjust.gov.ua/uk/7367b663c80a5af852fed9ac686f18fc/dlya_yurydychnyh_osib_ta_fizychnyh_osibpidpnyemciv/

Завдання 3 Сформувати статут власного підприємства за зразком, згідно <http://www.mvk.if.ua/uploads/files/rp120111.pdf>;
<http://www.mvk.if.ua/uploads/files/rp060910.pdf>

Тема заняття №11 Вибір методів конкурентного суперництва для власного підприємства **Семінар-дискусія**

План заняття

1 Індивідуальне тестування.

2. Виконання практичних завдань:

Завдання 1. Після заповнення запропонованої в таблиці 11.1 форми для опису бізнес-ідеї багато питань, які були незрозумілі, стануть чіткими, а подальший розвиток бізнес-ідеї плавно перейде в бізнес-план, а потім - і до пошуку фінансування.

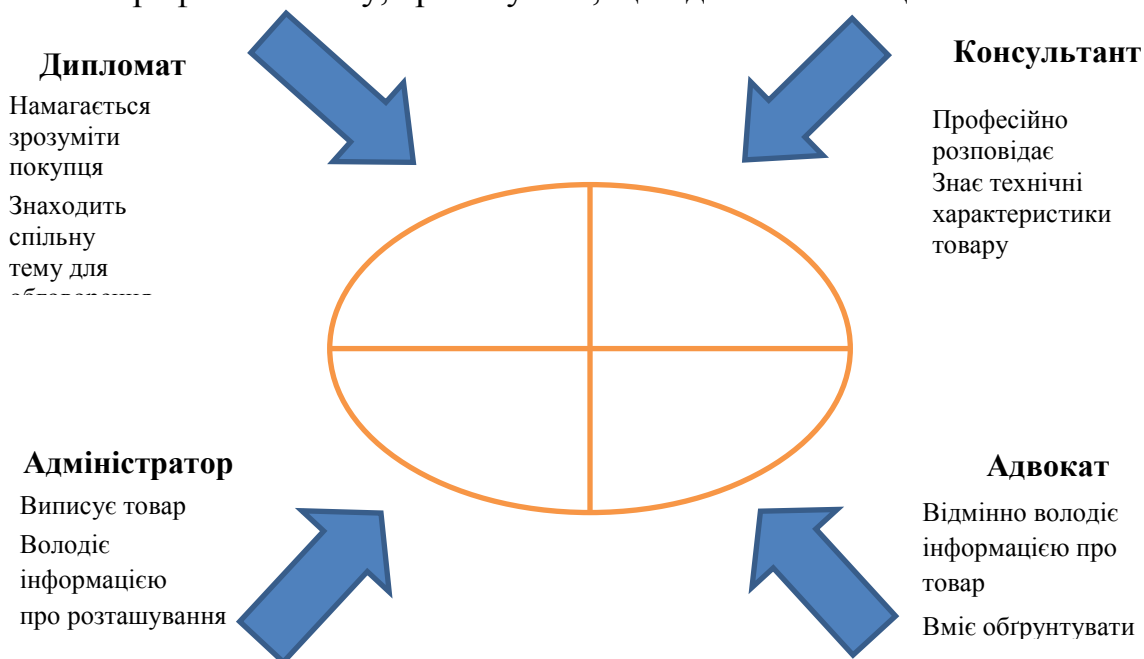
Таблиця 11.1 - Проведіть оцінку бізнес-ідеї для власного бізнесу

Критерії оцінки	Слабка -0 балів	Середня - 3 бали	Висока - 5 балів
1. Джерело і повнота інформації	Потрібна перевірка	Довіра, але не повна	Повна довіра
2. Імідж фірми	Слабкий або нова	Середній	Дуже високий
3. Наявність досвіду реалізації подібних проектів	Немає	Частково	Є
4. Наявність патенту, ліцензії, сертифікату	Немає	Частково	Є (не потрібно)
5. Наявність «родзинки» (відмінність від інших)	Немає (або не знаю)	Незначна	Є
6. Ринок збуту	Менше 3-х років	Не менш 3-х років	Експорт, імпортозаміщення
7. Конкурентоспроможність	Невідомо	Конкурентоспроможна	Переважна
8. Підтримка та пільги органів влади	Немає (або не знаю)	Можлива	Існує

9. Наявність власних фінансових засобів	Менше 20%	До 51%	Більше 51%
10. Наявність команди та провідних спеціалістів	Менше 50%	Більше 50%	Є 75-100%
11. Наявність землі та приміщень	Менше 50%	Більше 50%	Є 75-100%
12. Наявність основного обладнання	Менше 33%	Більше 33%	Є 66-100%
13. Строк окупності	Більше 2 років	1,5-2 роки	До 1 року
14. Наявність етапів наступного розвитку	Немає	Один	2 і більше
Всього балів			
Рекомендації автору ідеї для власного бізнесу			
Сума балів	Кількість оцінок «0»	Рекомендації	
Менше 25	Більше 6	Бізнес-ідея потребує серйозного доопрацювання.	
26-35	5-6	Уточнити до початку розробки бізнес-плану.	
36-45	3-4	Час починати розробляти бізнес-план.	
46-55	1-2	Існують явні шанси на успіх.	
Більше 56	0	Дуже високі шанси на успіх.	

Наявність «нульових» оцінок повинна навести на серйозні роздуми, додаткове опрацювання бізнес-ідеї. Якщо у ідеї більше 50 балів і не більше двох нульових оцінок, є підстави вважати, що ваша ідея є бізнес-ідеєю.

Завдання 2. Проаналізуйте свій ступінь володіння навичками в кожній із запропонованих ролей. Кожен сегмент діаграми заштрихуйте відповідно до рівня свого професіоналізму, враховуючи, що один сегмент це 100%.

Запитання для обговорення:
 Який сегмент є найбільш заповненим?

Який менш заповнений?

Які із компетенцій є зоною Вашого найближчого росту?

Завдання 3. Запишіть мінімум 5 характеристик продукції, товару, послуги та сформулюйте до кожного з них вигоду. Відповідь запишіть у таблицю 11.2.

Таблиця 11.2 - Характеристики продукції, товару, послуги

ТОВАР	ХАРАКТЕРИСТИКИ	КОРИСТЬ/ВИГОДА
Продукція (виробництво)		
Товар (торгівля)		
Послуга		

3 Виконання аудиторно-домашньої індивідуальної роботи №3 «Розвиток конкуренції в сучасних умовах».

Мета: вивчення конкурентних умов господарювання власного підприємства.

Зміст роботи:

1. Складання анкети для дослідження поведінки споживачів продукції власного підприємства.
2. Формування плану продажів власного підприємства.
3. Формування тактики реалізації продукції.
4. Узагальнення та аналіз отриманих результатів.

В аудиторії проводиться до оформлюється звіт з індивідуальної роботи №3 загалом (етап 4) і здійснюється його захист.

Тема 6 Підприємницький ризик

Тема заняття № 12 Визначення характеристик ринку та середовища господарювання власного бізнесу Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

- 1 *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:*
  1. Розкрити сутність ризику
  2. Охарактеризувати функції ризику
  3. Охарактеризувати види ризиків
  4. Розкрити взаємозв'язок категорій «управління» і «ризик»
  5. Охарактеризувати методи управління ризиками

6. Розкрити відмінності не страхованого та страхованого ризиків

7 Охарактеризувати шляхи та методи зниження ризику у підприємницькій діяльності

8 Алгоритм управління ризиками.

2. Виконання практичних завдань:

Завдання 1. Дати відповіді на запитання:

Хто буде Вашими конкурентами?

- Прямим конкурентом буде підприємство, яке пропонуватиме такий самий товар чи послугу тій самій споживацькій групі.

- Непрямим конкурентом буде компанія з таким самим товаром чи послугою, але іншим ринком збуту.

- Чого ви можете навчитися у своїх конкурентів, з їхньої діяльності чи їхньої реклами?

- Які вони мають сильні та слабкі сторони?

- Як їх товар чи послуга відрізняються від ваших?

Чому люди купуватимуть у вас, а не у ваших конкурентів?

- Якість товару/послуги вища

- Нижчі ціни. Хоча фінансовий фактор є потужним засобом залучення клієнтів, він нетривалий і забезпечує тимчасові переваги.

- Обслуговування (ввічливість), орієнтація на споживача. Мале підприємство менш формалізоване та має щільніший контакт із своїми клієнтами. Воно здатне краще та швидше задовольнити мінливі потреби та вимоги людей, пристосуватися до індивідуальності кожного клієнта.

- Місце розташування (легко дістатися/зручно).

- Ви заповнюєте особливу нішу (унікальність товару/послуги).

- Репутація та імідж, фаховий рівень персоналу. Репутація та імідж включають у себе такі поняття, як надійність, престижність, відомість.

Завдання 2. Здійснити аналіз підприємницької ідеї з точки зору маркетингової стратегії «4р», заповнити таблицю 12.1, зробити висновки.

Таблиця 12.1 - Аналіз підприємницької ідеї з точки зору маркетингової стратегії 4р»

	4P	Власна справа	Конкурент №1	Конкурент №2	Конкурент №3
1	Product(товар)				
2	Price(ціна)				
3	Promotion(просування)				
4	Place(місце)				
Ітого					

- **Product(товар)** - виробництво, продаж товарів або надання послуг,

необхідних споживачам.

- **Price(ціна)** - розробка правильної стратегії ціноутворення.
- **Promotion(просування)** - інформування споживачів про запропоновані товари та послуги.
- **Place(місце)** - вибір шляхів та методів збуту.

Завдання 2. Виконати SWOT – АНАЛІЗ власної справи, заповнити таблицю 12.2, зробити висновки.

Таблиця 12.2 - SWOT – аналіз формування стратегічних напрямків

		Зовнішнє середовище	
		Можливості 1. 2. 3.	Загрози 1. 2. 3.
Внутрішнє середовище	Сильні сторони 1. 2. 3.	SO	ST
	Слабкі сторони 1. 2. 3.	WO	WT

На перетинах окремих складових груп факторів формуються поля, для яких характерні певні сполучення, які треба враховувати надалі в ході розробки стратегії певного типу:

- Поле SO – передбачає розробку стратегій підтримки та розвитку сильних сторін підприємства щодо реалізації можливостей зовнішнього середовища
- Поле ST – орієнтує стратегію на боротьбу із загрозами за допомогою використання внутрішніх резервів
- Поле WO – спрямовує дії підприємства на використання можливостей для подолання слабких сторін його внутрішнього потенціалу
- Поле WT – передбачає розробку такої стратегії, яка б дала змогу підприємству не тільки зміцнити свій потенціал, а й відвернути можливі загрози у зовнішньому середовищі

**Тема заняття № 13 Вибір шляхів та методів зниження ризику для
власного підприємства
Семинар - дискусія**

План заняття:

- 1 *Індивідуальне тестування.*
2. *Виконання практичних завдань:*

Завдання 1. Визначити типи покупців, заповнити таблицю 13.1.

Таблиця 13.1 - Типи покупців переваги, ризики, потреби у спілкуванні

Тип	Переваги	Ризики	Потреби	Роль продавця
Владний				
Товариський				
Сором'язливий				
Компетентний				

Переваги

- Аналізує Точний Високі стандарти
- Вирішує проблеми Приймає рішення Цілеспрямований
- Вірний Уважно слухає Терплячий
- Легко спілкується Готовий до співпраці

Ризики

- Не гнучкий Критичний Пильний
- Не орієнтується в часі Піддається впливу Не об'єктивний
- Приставучий Уникає ризиків Уникає конфліктів
- Шукає винних Не обережний Нехтує людьми

Потреби

- Визнання Прийняття Слідкування
- Контроль Авторитет Престиж
- Подяка Безпека Час (більше)
- Точність Факти Час (менше)

Завдання 2.

Визначте для кожного виду ризику дві причини його виникнення і поставте у відповідність однієї до одного праву і ліву частини таблиці.

Види ризиків і причини їх виникнення

Вид ризику	Причини виникнення
1. Ризики, що пов'язані з неправильним вибором цілей підприємницької діяльності.	1. Створення продуктів-заміників.
2. Ризики, що пов'язані із незабезпеченістю фінансами підприємницької ідеї.	2. Помилкова стратегія ціноутворення.
3. Маркетингові ризики.	3. Втрата джерел фінансування проєкту в процесі його реалізації.
4. Ризики, що пов'язані із недотриманням строків реалізації підприємницької ідеї.	4. Неefективна реклама.
5. Ризики, що пов'язані із забезпеченістю прав власності на авторські твори.	5. Недотримання графіків запланованих витрат.
6. Ризики, що пов'язані з непередбаченою конкуренцією.	6. Порушення прогностичних термінів отримання доходів.
7. Ризики, що пов'язані з впровадженням інновацій.	7. Тривалі строки одержання патенту.
	8. Одержані результати випереджають технічні і технологічні можливості виробництва.
	9. Недосягнення прогностичних технічних параметрів у процесі проведення науково-дослідних робіт.
	10. Неправильний прогноз кон'юнктури на ринку.
	11. Неадекватна оцінка сфери споживання і власного виробництва.
	12. Недаліки вибраного методу фінансування.
	13. Низький рівень обережності комерційної таємниці.
	14. Експансія з боку ізоляційного експортера.

Завдання 3. Ідентифікувати ризики власної справи, визначити за кожним види втрат, методи управління та шляхи зниження, заповнивши таблицю 13.2, зробити висновки.

Таблиця 13.2 – Ризики власної справи

Види ризиків	Види втрат	Методи управління ризиком	Шляхи зниження ризику

Змістовий модуль III. КУЛЬТУРА У БІЗНЕСІ ТА ДІЛОВА ЕТИКА

Тема 7. Сутність і значення бізнес-культури

Тема заняття № 15 Умови і фактори формування бізнес-культури Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1 *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:*

1. Охарактеризувати походження бізнес-культури
2. Охарактеризувати поняття бізнес-культури
3. Визначити основні положення бізнес-культури
4. Розкрити функції бізнес-культури
5. Навести характеристики культури підприємства
6. Охарактеризувати процес формування культури підприємства
7. Охарактеризувати елементи культури підприємницької діяльності
8. Охарактеризувати концептуальні основи формування методів управління підприємництвом
9. Охарактеризувати загальноприйняті інструменти управління
10. Назвати групи методів управління підприємництвом
11. Визначити направленість соціально-психологічних методів
12. Яким чином соціально-психологічні методи розглядаються з погляду бізнес-культури
13. Розкрити сутність ділової етики
14. Вказати відмінності ділової етики від ділового етикету
15. Визначити місце ділової етики у функціонуванні власного підприємства
16. На чому зосереджена етика бізнесу
17. Етичні проблеми в бізнесі найбільш гостро проявляються в зіткненні яких показників діяльності однієї фірми?
18. Охарактеризувати критерії формування етики підприємництва
- 19 Умови та фактори формування бізнес-культури
- 20 Форми партнерських зв'язків у підприємстві
- 21 Схема підприємницьких дій з реалізації проекту.
- 22 Поняття угоди та основні напрями співробітництва партнерів.
- 23 Форми співробітництва у сфері виробництва.
- 24 Форми співробітництва у сфері товарообміну.
- 25 Форми угод у сфері торгівлі.
- 26 Форми співробітництва у сфері фінансових відносин.

2. *Виконання творчо-практичних завдань:*

Завдання 1. Створити імідж власного підприємства за елементами, наведеними на рисунку 15.1.

Рисунок 15.1 – Елементи іміджу підприємницької структури

3 Індивідуальне тестування.

Тема 8. Корпоративна культура і актуальні проблеми сучасної практики

Тема заняття № 16 Типи і види корпоративної культури Семинар запитань і відповідей

План заняття:

1 Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Охарактеризувати сутність поняття корпоративної культури
2. Назвати типи організаційних (корпоративних) культур
3. Охарактеризувати типи організаційних культур за С.Хенді
4. Охарактеризувати типи організаційних культур за Камерон і Куинном
5. Вказати куди орієнтована корпоративна культура
6. Визначити хто є носіями корпоративної культури
7. Вказати які характеристики містить у собі корпоративна культура
8. Охарактеризувати процес формування корпоративної культури
9. Визначити коло факторів, за яким визначаються форма і зміст цінностей бізнесу

10. Перелічити компоненти корпоративної культури
11. Цілі і завдання презентації власної справи.
12. Організація проведення презентації
13. Стиль управління. Культура компанії
14. Способи проведення презентації власної справи

2. Виконання практичних завдань:

Завдання 1. Визначити характеристики стилів управління та заповнити таблицю 16.1.

Таблиця 16.1 - Характеристики стилів управління

Формальна сторона стилю керівництва	Змістовна сторона стилю керівництва
Авторитарний стиль	
Демократичний стиль	
Ліберальний стиль	

Формальна сторона стилю керівництва

Ділові, короткі розпорядження. Заборони з погрозами. Чітка мова, непривітний тон. Похвала і покарання – суб'єктивні. Емоції не беруться до уваги. Позиція лідера поза групою. Інструкції у формі пропозиції. Товариський тон. Похвала і покарання з порадами. Розпорядження і заборони з дискусіями. Позиція лідера всередині групи. Тон – конвенційний. Відсутність похвали, покарань. Співробітництво відсутнє. Позиція лідера непомітна.

Змістовна сторона стилю керівництва

Справи групи плануються заздалегідь (у повному обсязі). Визначаються лише безпосередні цілі, віддалені, невідомі. Слово керівника визначальне. Заходи плануються в групі. За реалізацію пропозицій відповідають усі. Усі види робіт не тільки пропонуються, а й обговорюються. Лідер не дає вказівок. Види робіт складаються з окремих інтересів членів групи або виходять від нового лідера.

Завдання 2. Визначити відмінності менеджера і лідера, заповнити таблицю за наступними даними, заповнивши таблицю 16.2

Таблиця 16.2 - Відмінності менеджера і лідера

Менеджер	Лідер

Адміністратор Новатор Доручає Працює за цілями інших План – основа дій Бачення – основа дій Надихає Працює за власними цілями Покладається на систему Покладається на людей Використовує аргументи Використовує емоції Контролює Довіряє Підтримує рух Дає імпульс рухові Професіонал Ентузіаст Приймає рішення Перетворює рішення на реальність Робить справу правильно Робить правильну справу Його поважають Його обожнюють

Завдання 3. Сформувати корпоративну культуру власного підприємства, використовуючи її типи за С.Хенді та Камероном і Куинном, оформити у вигляді блок-схеми.

Тема заняття № 17 Презентація створеної власної справи Семінар - розгорнута бесіда

План заняття:

- 1 *Індивідуальне тестування.*
- 2 *Заслуховування доповідей з презентації власної справи, підготовлених з використанням мультимедійного візуального супроводження, та їх обговорення.*

Тема 9. Загальні етичні принципи та характер ділового спілкування

Тема заняття № 18 Мій шлях до бізнес-культури Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

- 1 *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:*
  - 1 Сутність та значення етики ділового спілкування
  - 2 Техніка ділового спілкування
  - 3 Типи ділового спілкування
  - 4 Сутність і види конфліктів
  - 5 Особливості української бізнес-культури
  - 6 Мій шлях до бізнес-культури
  - 7 Ділові відносини – як важлива частина культури підприємництва.
  - 8 Етико-психологічні засади взаємин з клієнтами та партнерами по бізнесу
  - 7 Гендерні засади ділових відносин
- 2 *Виконання практичних завдань:*

Завдання 1. Пригадайте із власного досвіду з якими недоліками в роботі персоналу Вам, як покупцю, довелось стикатись. Яку неприпустиму, на Ваш погляд, поведінку дозволяють собі продавці, операціоністи, касири, інші співробітники в організаціях, пов'язаних із обслуговуванням клієнтів. Звертайте Вашу увагу саме на недоліки в роботі персоналу, факти, з якими Вам доводилось стикатись.

Завдання 2. Об'єднайтеся в пари. Виберіть сценарій продажу та запропонуйте один одному по 5 заперечень щодо товару (послуги). Кожен з учасників підбирає аргументи щодо кожного заперечення колеги.

Типові заперечення покупців	Зустрічні запитання
1. Чому так дорого?	
2. Це все Китай?	
3. Такий самий на базарі дешевше	
4. Це ж саме недавно поламалось у мого	
5. А такої ж якості, але дешевше є?	

3 Індивідуальне тестування

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема заняття №1 Складові підприємницького успіху Семінар запитань і відповідей

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

Тема заняття №2. Вибір підприємницької ідеї. Побудова підприємницького профілю Семінар запитань і відповідей

Форми контролю: тестування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

Тема заняття №3 Логіка підприємницької діяльності Семінар з виконанням практичних завдань

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.

6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

Тема заняття №4 Класифікація підприємництва Семінар з виконанням практичних завдань

Форми контролю: тестування, результати виконання практичних завдань, захист результатів індивідуальної роботи №1

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.

3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.

4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.

5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.

6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

Тема заняття №5 Процес створення власного бізнесу Семінар з виконанням практичних завдань

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

Практичне заняття №6 Процес вибору форм підприємництва Семінар з виконанням практичних завдань

Форми контролю: тестування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ФУНКЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА

**Тема заняття №8 Податкова політика як один з основних інструментів
державного регулювання підприємництва
Семинар з виконанням розрахункових завдань**

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань, захист результатів індивідуальної роботи №2

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-

Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.

3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.

4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.

5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.

6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

**Тема заняття №9 Дозвільна система як один з основних інструментів державного регулювання підприємництва
Семинар запитань і відповідей**

Форми контролю: тестування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.

3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.

4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.

5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.

6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

**Тема заняття №10 Розробка установчих документів
Семінар з виконанням практичних завдань**

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

**Тема заняття №11 Вибір методів конкурентного суперництва для власного підприємства
Семінар-дискусія**

Форми контролю: тестування, результати виконання практичних завдань, захист результатів індивідуальної роботи №3

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

**Тема заняття № 12 Визначення характеристик ринку та середовища
господарювання власного бізнесу
Семінар з виконанням практичних завдань**

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1) Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

**Тема заняття № 13 Вибір шляхів та методів зниження ризику для
власного підприємства
Семинар - дискусія**

Форми контролю: тестування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.

3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.

4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.

5. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.

6. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.

Тема заняття № 15 Умови і фактори формування бізнес-культури Семінар запитань і відповідей

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Камерон В., Куинн Р. Диагностика и изменение организационной культуры [текст] / Пер. с англ. под ред. И. В. Андреевой. — СПб: Питер, 2001. — 320 с.

3. Захарчин Г.М. Корпоративна культура [текст]: Навчальний посібник / Під загальною редакцією Г.М. Захарчин // НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”. - Львів. – 2011. – 317 с.

4. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування[текст]: навч. посіб. / за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 344 с.

5. Лесько О.Й. Етика ділових відносин[текст]: навчальний посібник / Лесько О.Й., Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. та ін. – Вінниця: ВНТУ, 2011 – 309 с.

6. Комарова К.В. Організаційна культура[текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.В. Комарова. - Дніпропетровськ, ДДФА, 2011 – 166 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5706013/>

Тема заняття № 16 Типи і види корпоративної культури Семінар запитань і відповідей

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Камерон В., Куинн Р. Диагностика и изменение организационной культуры [текст] / Пер. с англ. под ред. И. В. Андреевой. — СПб: Питер, 2001. — 320 с.

3. Захарчин Г.М. Корпоративна культура [текст]: Навчальний посібник / Під загальною редакцією Г.М. Захарчин // НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”. - Львів. – 2011. – 317 с.

4. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування[текст]: навч. посіб. / за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 344 с.

5. Лесько О.Й. Етика ділових відносин[текст]: навчальний посібник / Лесько О.Й., Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. та ін. – Вінниця: ВНТУ, 2011 – 309 с.

6. Комарова К.В. Організаційна культура[текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.В. Комарова. - Дніпропетровськ, ДДФА, 2011 – 166 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5706013/>

Тема заняття № 17 Презентація створеної власної справи

Семінар - розгорнута бесіда

Форми контролю: тестування, результати виконання практичних завдань, презентація доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Камерон В., Куинн Р. Диагностика и изменение организационной культуры [текст] / Пер. с англ. под ред. И. В. Андреевой. — СПб: Питер, 2001. — 320 с.

3. Захарчин Г.М. Корпоративна культура [текст]: Навчальний посібник / Під загальною редакцією Г.М. Захарчин // НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”. - Львів. – 2011. – 317 с.

4. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування[текст]: навч. посіб. / за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 344 с.

5. Лесько О.Й. Етика ділових відносин[текст]: навчальний посібник / Лесько О.Й., Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. та ін. – Вінниця: ВНТУ, 2011 – 309 с.

6. Комарова К.В. Організаційна культура[текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.В. Комарова. - Дніпропетровськ, ДДФА, 2011 – 166 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5706013/>

Тема заняття № 18 Мій шлях до бізнес-культури Семінар – розгорнута бесіда

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, результати виконання практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1 Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Література:

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.

2. Камерон В., Куинн Р. Диагностика и изменение организационной культуры [текст] / Пер. с англ. под ред. И. В. Андреевой. — СПб: Питер, 2001. — 320 с.

3. Захарчин Г.М. Корпоративна культура [текст]: Навчальний посібник / Під загальною редакцією Г.М. Захарчин // НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”. - Львів. – 2011. – 317 с.

4. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування[текст]: навч. посіб. / за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 344 с.

5. Лесько О.Й. Етика ділових відносин[текст]: навчальний посібник / Лесько О.Й., Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. та ін. – Вінниця: ВНТУ, 2011 – 309 с.

6. Комарова К.В. Організаційна культура[текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.В. Комарова. - Дніпропетровськ, ДДФА, 2011 – 166 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5706013/>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Підприємництво і бізнес-культура : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; О.В. Роженко. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 220 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / А.М.Виноградська. - К: Кондор. – 2005. – 544 с.
3. Акіліна О.В. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / О.В. Акіліна. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 176 с.
4. Кузьмин В.В. Фінансові основи підприємництва[текст] / В.В. Кузьмин. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 192 с.
5. Камерон В., Куинн Р. Диагностика и изменение организационной культуры [текст] / Пер. с англ. под ред. И. В. Андреевой. — СПб: Питер, 2001. — 320 с.
6. Романенко Н.Г. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб.- / Н.Г.Романенко, Е.М.Смирнов - Донецьк, 2011- 250 с.
7. Аветисова А. О. Основи підприємництва[текст]: Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.091711 “Технологія харчування” денної та заочної форм навчання / А. О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 167 с.
8. Захарчин Г.М. Корпоративна культура [текст]: Навчальний посібник / Під загальною редакцією Г.М. Захарчин // НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”. - Львів. – 2011. – 317 с.
9. Варналій З.С. Основи підприємництва [текст]: навчальний посібник / З.С. Варналій. - К: Знання-Прес. – 2002. – 239 с.

Допоміжна

10. Тягунова Н.М. Підприємництво і бізнес-культура[текст]: навч. посіб. / Н.М.Тягунова, О.А. Спориш. — К.: Центр учбової літератури, 2014 — 118 с.
11. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування[текст]: навч. посіб. / за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 344 с.
12. Лесько О.Й. Етика ділових відносин[текст]: навчальний посібник / Лесько О.Й., Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. та ін. – Вінниця: ВНТУ, 2011 – 309 с.
13. Комарова К.В. Організаційна культура[текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.В. Комарова. - Дніпропетровськ, ДДФА, 2011 – 166 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5706013/>
14. Тирпак І.В. Основи економіки та організації підприємництва[текст]: навчальний посібник з грифом МОН / І.В.Тирпак, В.І. Тирпак, С.А. Жуков. – К.: Кондор, 2011. – 284 с. – [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/161-osnovi-ekonomki-ta-organizats-pdprimnitstva-tirpak-v.html>

15. Федоренко В.Г. Підприємництво[текст] : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Федоренко, М. П. Денисенко, М. М. Руженський та ін. — К.: МАУП, 2005. — 280 с.

16. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин[текст]: Навч. посіб. / Ю. І.Палеха. - К.: Кондор, 2007. — 359 с.

17. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва[текст]: навч посіб. / Л.І.Донець, Н.Г.Романенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006 р. – 320с.

18. Капилюк О.І. Фінансова санація та банкрутство підприємств[текст]: навч.посіб / О.І. Капилюк. - К: Центр навчальної літератури. – 2006. – 168 с.

Інформаційні ресурси

19. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15

20. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р. № 2755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2755-17

21. Цивільний кодекс України : від 02.11.2016 р. № 435-15 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

22. Про господарські товариства: Верховна Рада України; Закон від 19.09.1991 № 1576-ХІІ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

23. Про акціонерні товариства: Верховна Рада України; Закон від 17.09.2008 № 514-VI: – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

24. Про ліцензування // Закон України від 01.01.2017 № 222-19 . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

25. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/755-1>

26. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності // Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/ed20131231>

27. Класифікація видів економічної діяльності (далі – КВЕД).– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kved.com.ua/>

Навчальне видання

Роженко Олександра Вікторівна

Кафедра підприємництва і торгівлі

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДПРИЄМНИЦТВО І БІЗНЕС-КУЛЬТУРА

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 4,01.

**Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського**

50005, Дніпропетровська обл.,

м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.